

به‌ناوی خودای به‌خشنده و میهره‌بان

به‌ناوی گه‌له‌وه

پهرله‌مانی کوردستان - عێراق

پاڤشت به حوکه‌کانی برڤگه‌ی (۱) له ماده‌ی (۵۶) یاسای ژماره (۱) ی سالی ۱۹۹۲ ی هه‌موار کراو و، له‌سه‌ر داوای ژماره‌ی یاسایی ئەندامانی په‌رله‌مان، په‌رله‌مانی کوردستان - عێراق له دانیشتنی ئاسایی ژماره (۳۵) ی گریڤدراو له ریکه‌وتی ۲۶/۱۲/۲۰۱۲، یاسای (زانکۆ تایبه‌ته‌کان له هه‌ریمی کوردستان - عێراق) ژماره (۱۸) ی سالی ۲۰۱۲ ی دهرچواند، وه له‌به‌ر ناره‌زایی سه‌رۆکی هه‌ریمی کوردستان - عێراق له‌سه‌ر ئەم یاسایه، به‌ بریاری ژماره (۱) له ریکه‌وتی ۲۰/۱/۲۰۱۳، ئەوا په‌رله‌مان، له دانیشتنی ئاسایی ژماره (۱) ی گریڤدراو له ریکه‌وتی ۱۸/۳/۲۰۱۳، بریاری دهرچواندنی ئەم یاسایه‌ی دا:

یاسای ژماره (۲) ی سالی ۲۰۱۳

یاسای زانکۆ تایبه‌ته‌کان له هه‌ریمی کوردستان - عێراق

به‌شی په‌که‌م

پێناسه‌کان

ماده‌ی په‌که‌م:

مه‌به‌ستی ئەم یاسایه له‌م زاراوه‌و ده‌سته‌واژانه‌ی خواره‌وه، مانا‌کانی به‌رامبه‌ریانه:

په‌که‌م: هه‌ریم: هه‌ریمی کوردستان - عێراق.

دووهم: ئەنجومه‌نی وه‌زیران: ئەنجومه‌نی وه‌زیرانی هه‌ریم.

سێیه‌م: وه‌زاره‌ت: وه‌زاره‌تی خویندنی بالۆ توێژینه‌وه‌ی زانستی هه‌ریم.

چواره‌م: وه‌زیر: وه‌زیری خویندنی بالۆ توێژینه‌وه‌ی زانستی هه‌ریم.

پێنجه‌م: ئەنجومه‌ن: ئەنجومه‌نی وه‌زاره‌تی خویندنی بالۆ توێژینه‌وه‌ی زانستی هه‌ریم.

شه‌شه‌م: زانکۆ: هه‌ر زانکۆیه‌کی تایبه‌ت که‌وا به‌پێی حوکه‌کانی ئەم یاسایه دامه‌زرا‌بێت و

کۆلیژو په‌یمانگه‌ی بالۆ سه‌نته‌ری توێژینه‌وه‌ له‌خۆ ده‌گرێت.

حه‌وته‌م: ده‌سته: ده‌سته‌ی ئەم‌یندارانی زانکۆ تایبه‌ته‌کان.

به‌شی دووهم

دامه‌زراندن و ئامانجه‌کان

ماده‌ی دووهم:

به‌پێی ئەم یاسایه‌و به‌گوێره‌ی پێویستی بازاری کارو به‌گونجان له‌گه‌ڵ سیاسه‌تی خویندنی بالۆ

له هه‌ریمدا، زانکۆ له هه‌ریمدا داده‌مه‌زرێت.

ماددەى سىيەم:

ئامانجەكانى ئەم ياسايە برىتىن لە:

يەگەم: دابىنکردنى پىداويستىيە پەرەسەندووۋەكانى كۆمەلگەو رەخساندى دەرفەتە
فىركارىيەكان بۇ ئەو كەسانەى دەيانەوئىت ئاستى زانستىيان بەرزىكەنەو.

دووۋم: بەشدارىكىردن لە بەرزكىردنەوۋى ئاستى خوئىندى بالآو توئىژىنەوۋى زانستى.

سىيەم: دابىنکردنى پىسپۇرىيە زانستىيە نوئىيەكان بۇ ئامادەكىردنى پىسپۇرو تەكنىككارو شارەزا
لە گشت بواریەكاندا.

چوارەم: بەجىگەياندى خزمەتە توئىژىنەوۋەسازىيەكان.

پىنچەم: خزمەتكردنى ئامانجە نىشتىمانىيەكانى گەلى كوردستان بەپئى پرنسىپەكانى
دىموكراسى و مافەكانى مرؤف دور لە مەملانىيە تىرەيى و رەگەزى و نەژادىيەكان.

ماددەى چوارەم:

زانكۆ كەسايەتى مەعنەوى و سەربەخۆيى دارايى و كارگىرى و ئەكادىمى ھەيەو بۇ
ھىنانەئاراي ئامانجەكانى خاۋەن لىھاتەيى ياسايىەو لە دامەزراۋەكانى خاۋەن سوۋدى گشتى
ھەژمار دەكرىت.

ماددەى پىنچەم:

يەگەم: داۋاكارى دامەزراندى زانكۆ لە لايەن دەستەيەكى دامەزرىنەرى خاۋەن شارەزايى
زانكۆيى، كە نابىت لە دە سال كەمتر بىت و نابىت ژمارەيان لە پىنچ كەس كەمتر
بىت، پىشكەشى وەزارەت دەكرىت، لەگەل راپۇرتىك تىايدا داۋاكارانى دامەزراندىن
بەلئىن دەدەن بەدابىنکردنى پىداويستىيە ماددى و مرؤيى و زانستىيەكان، بە بالەخانەو
كتىبخانەو تاقىگەو پىداويستىيەكانى تىرەشەوۋە ئامادەكىردنى پىرەۋيىكى ناوخۇ، كە
ئەمانەى خوارەوۋە لەخۇبگرىت:

۱- ناۋى زانكۆۋ ئامانجەكانى و بارەگاگەى.

۲- لىستىك بە ناۋى دەستەى ئەمىندارانى زانكۆ لەگەل سىقى كەسايەتى و زانستى و
توانستەكانىيان.

۳- داھاتە دارايىيەكانى زانكۆ.

۴- كۆلىژو بەش يان لقە زانستىيەكان لەگەل دىارىكىردنى ژمارەى ئەندامانى دەستەى
وانەگوتنەوۋى ھەر بەشىكى زانستى و توانستەكان و شارەزايى و خزمەتەكانىيان.

۵- پەيكەرى رىكخستەكى زانكۆ.

6- هەر کاروباریکی تر کهوا کاری زانکۆ ریکدهخات.

دووهم: داواکارییهکه رهوانه‌ی دهزگای سهرپهرشتیکردن و هه‌ئسه‌نگاندنی جووری له وهزارهت ده‌کریت به‌پیی ستانده‌ره‌کانی دنیایی جووری و کوالیتیه متمانه‌پیکراوه‌کان.

سییه‌م: داواکارانی دامه‌زراندن، له ماوه‌یه‌ک له شەش مانگ له ریکه‌وتی پیراگه‌یانندی برپاری وهزارهت به به‌خشینی مؤله‌تی دامه‌زراندن، زیاتر نه‌بیت، پابه‌ندده‌بن به دابینکردنی گشت ئەو مهرج و پیداوایستیانه‌ی له به‌ندی (یه‌که‌م) ی ئەم مادده‌یه‌دا ئاماژه‌یان بو کراره، به پیچه‌وانه‌ی ئەمه‌ش مؤله‌تی دامه‌زراندنه‌که به هه‌ئوه‌شاهوویی هه‌ژمار ده‌کریت و وهزارهت پیراگه‌یانندی داواکارانی دامه‌زراندنه‌که به‌م هه‌ئوه‌شانه‌وه‌یه، له ئەستۆ ده‌گریت.

چوارهم:

1- وهزارهت له‌سه‌ر راسپاردی ئەنجومه‌نی وهزارهت و له‌ دوای په‌سه‌ندکدنی سه‌روکی ئەنجومه‌نی وه‌زیران مؤله‌تی دامه‌زراندنی زانکۆ ده‌به‌خشیت.

2- زانکۆ ره‌سه‌ن و متمانه‌پیکراوو دانپینراوه‌کان بۆیان هه‌یه‌ لقی بۆخیان دامه‌زرینن به‌مه‌رجی‌ک به‌مه‌رجه‌کانی مؤله‌تدان و ستانده‌ره‌کانی متمانه‌پیکردنی گشتی وتایبه‌تی کارپیکراو له هه‌ری‌مدا، پابه‌ند ببن.

3- وهزارهت برپاری به‌خشینی مؤله‌تی دامه‌زراندنی زانکۆ یان لقی زانکۆیه‌کی متمانه‌پیکراو له ماوه‌یه‌ک که له نه‌وت روژ له ریکه‌وتی تو‌مارکردنی داواکارییه‌که له لای وهزارهت تیپه‌رنه‌کات، ده‌رده‌کات، و به پیچه‌وانه‌ی ئەمه‌ش داواکارییه‌که به په‌سه‌ندکراو هه‌ژمار ده‌کریت.

4- داواکارانی دامه‌زراندن بۆیان هه‌یه‌ نارەزایی ده‌ربهرن له‌سه‌ر برپاری ره‌تکردنه‌وه له لای ئەنجومه‌نی وه‌زیران له ماوه‌ی سی روژ له ریکه‌وتی پیراگه‌یانندیان به برپاری ره‌تکردنه‌وه‌که، وه پێویسته ئەنجومه‌نی وه‌زیران له ماوه‌ی چل و پینج روژ له ریکه‌وتی پیشکه‌شکردنی نارەزاییه‌که، برپاری له سه‌ر بدات.

پینجه‌م: داواکارانی دامه‌زراندن پابه‌ند ده‌بن به دستپیکردنی دامه‌زراندنی باله‌خانه‌و تاقیگه‌و کتیب‌خانه‌و یانه‌ی قوتابیان و هۆله‌کانی وه‌رز و پیداوایستییه ماددییه‌کانی تر له سه‌ر زه‌وی ته‌رخان کراو بو پرۆژه‌ی زانکۆ تایبه‌تیه‌که به‌پیی یاسای وه‌به‌ره‌ییانی به‌رکار له هه‌ری‌مدا له ماوه‌یه‌ک که له شەش مانگ له ریکه‌وتی ته‌رخانکردنه‌که تیپه‌رنه‌کات، هه‌روه‌ها پابه‌ند بوون به ته‌واوکردنی قۆناغ به‌قۆناغی ئەو به‌پیی پلان

و پېداوېستيانه زانكۆ كه له لايهن ووزارهتوه له بهر روښنايي ديزاييني تهواوي گشت يه كه بيناكاريه كان په سهندكراوه، له ماويهك كه له پېنج سال تېپه نهكات، و نه مانه ي خواره وه مهرجن له باله خانه كانى زانكۆ:

۱- پيوسته سهر به خو بيت و نه به سترابيت هوه به مبه ستي نيسته جيبون يان نابورى يان خویندى نازانكوي يان هر مبه ستي تر كه بو خویندى زانكوي نه بيت.

۲- پيوسته له سهر رووبه ريك بيناكریت كه بگونجیت:

أ- له گه ل ژماره ي نهو زانكۆ به شان ه مبه ستن دابه زرين و پېداوېستيه كانيان له رووي هو له كانى وانه گوتنه وه و ژماره ي ساله كانى خویندن.

ب- له گه ل جوړى پسپوريه تيوري وپراكتيكه كانى مبه ستن بخویندرين.

ج- له گه ل ژماره ي نهو قوتابيانه ي نه گهر هه يه وهر بگيرين به پي نهو پلانه ي له لايهن ووزارهتوه په سهندكراوه.

د- نه اندازه كه ي بگونجیت له گه ل نهو پروگرامه خویندانه ي كه وا مبه ستن په پره و بكرين و له گه ل تايبه تمه ندييه زين گه ي و نابورى و كومه لايه تيه كانى نهو دهوروبه رى تيايدا داده م زريت.

ه- پيوسته هو لي چالاكي روښن بيري و حه وانه وه و توالي تي تايبه ت و رووبه رى سه و زاي و وهر زى و پاركي نو تو م بيل و بنكه ي ته ندروستى پيوه بلكينريت به جوړيك كه وا له گه ل قه باره ي زانكۆ ره چا و كردنى پېداوېستيه كانى خاوه ن پېداوېستيه تايبه تيه كان دابه ش بكرين.

شه شه م: ناكريت كو لي تر يان به شى نو ي به مبه ستي فراوان بوون بكرينه وه و را گه يان دن و ده ست به وهر گرتن و خویندن تيا يان دا بكریت ته نها پاش دابین كردنى گشت پېداوېستيه كان و به پشت گيرى كردنى دنيا يى جوړى و له نيوانيشياندا:

۱- تافى گه و ده زگا پيوسته كان به گویره ي نهو پسپوريانه ي مبه ستن بخویندرين له گه ل ديارى كردنى توانا ي له خو گرتنى هر يه كي كان له گه ل كوى ژماره ي قوتابيان.

۲- كتیبخانه يه كي تايبه تمه ند له هر كو لي تر يك و كتیبخانه يه كي گشتى ناوه نديى زانكويى.

۳- مهرجه له كاتى كردنه وه ي كو لي تره كانى كومه له پزيشكيه كان كه كور تکرانه ته وه سهر پزيشكى ددان و دهر مانسازى و په رستيارى ره چاوى ستاندره جيهان يه كان بكریت و كارمەند و پېداوېستيه پيوسته كانى دابین بكرين.

مادده ي شه شه م:

زمانى خويندن له زانكودا زمانى ئىنگليزىه يان هر زمانىكى جيهانىي تر له گهل
ره چاوكردنى پسپوريه مرؤيه كان كه له لايهن وهزاره ته وه ديارى دهكريت كه به و زمانه
فهريانه دهبيت كه له دهستور دهفيان له سهر كراوه.

ماددهى حه وته م:

پيويسته زانكو به مانه ي خواره وه پابه ند بيت:

يه كه م: پيويسته پيره ويكى تايهت به ماموستا خوته رخانكار و گريبه ستكاره كان دابنيت،
له گهل ديارى كردنى نه و گهره نتيانه ي پيويسته بويان دابن بكريت و مهرجه كانى
دامه زرانديان و كوتايى پيه نايى خزمه تكرديان.

دووه م: ره چاوكردنى ريژه ي ماموستايان به نيسهت قوتابيان و به گوپره ي ستانده ره
جيهانيه كانى هر پسپوريك.

سيه م: ههردوو برگه (يه كه م) و (دووه م) ي نه م مادديه ملكه چى په سه ندي كردنى دلنبايى
جورى له وهزارهت ده بن.

ماددهى هه شته م:

يه كه م: پيويسته له سهر نه وه ي دهيه ويت پيشكه شى خويندن بكات له زانكو تايه تيه كان
هه لگري بروانامه ي خويندى ناماده يى يان پيشه يى يان په يمانگه بيت به گوپره ي
پسپورى به مهر جيك وهر گرتنى ده رچوى په يمانگه يان ناماده يى په شه يى ته نها
كورتبكريته وه سهر نه و كوليزانه ي خويندن تيايىندا هاوتاي پروگرامى خويندى
په يمانگه يان ناماده ييه پيشه ييه كه به گوپره ي نه و ري نمايى و وهزارهت ده ريان ده كات.

دووه م: خويندن له زانكو، له روى دهوام و تافى كرده وه، به كرداره كى ده بيت و به
نه ندامبوون له دووره وه يان به كراوه يى نابيت.

سيه م: ماوه ي خويندن له كوليزه كان، به لاي كه م، (4) چوار سائه، و ده رچوو لييان بروانامه ي
زانكو يى به رايى (به كالوريوس) له بواري پسپوريه كه ي پيى ده به خشريت له گهل
ره چاوكردنى ماوه ي خويندن له پسپوريه پزىشكى و نه نده ييه كان.

چواره م: ماوه ي خويندن له په يمانگه تايه تيه كان دوو سائه و ده رچوو لييان بروانامه ي
دبلومى له پسپوريه كه ي پيى ده بخشريت.

پېنجهم: كړدنه وهى خویندنى بالآ له زانكو ټايبه تيه كان دهبه ستریتوه به رهمه ندى وهزارهت به پيى ستانده ره كانى دنيايى جوړيى و رينماييه كانى خویندنى بالآ له دواى پيشكه شكردى داواكارى له لايهن زانكو كانه وه به مهرجيك له كاتى پيشكه شكردى داواكارى به كه خوله دهرچوه كان له دوو خول كه متر نه بن.

شه شه م: ده كريت بو زانكو ټايبه تى ده ست به خویندنى بالآ بكات له حاله تى گرتنه خوئ يه كيك له زانكو بيانى به دانپنراوه كانى جيهان به گرتنه خوكردى جوړه خویندنه و به خشينى بروانامه له لايهن هم زانكو يانه له نه نجامى ريكه وتنى زانستى و نه كادى به شيوازى هاوبه شى زانستى نيوان هه ردوو زانكو كه.

به شى سنيهم

سهر به رشتي كړدن و دنيايى جوړى

ماددهى نوپه م:

ده زگاي سهر به رشتي كړدن و دنيايى جوړيى له وهزارهت هه لسه نگاندى كارى زانكو ټايبه تيه كان به پيى ياساو پيره وو رينماييه ره چاوه رو كه كان، له نه ستو ده گريت.

ماددهى ده په م:

زانكو پابه ند ده بيت به ناردى گشت نه و پيداويستيانه ي توانستى پيدهدات كه وا نه ركه كانى به جيبگه ينيت بو وهزارهت، به ټايبه تيش نه مانه ي خواره وه: يه كه م: پلانى وهرگرتنى سالانه بو په سه ند كړدى.

دووه م: نه و كرى خویندنه ي له قوتابى وهرده گريت.

سنيهم: پروگرامه كانى خویندن و هه مواركارى به كانى و به دوا د اچوونى جيبه جى كړدن و هه لسه نگاندى ان.

چواره م: ريژه و ستانده ره كانى دهرچوون و كه وتن و چوونه ناو به هاوپيچى سيستمى تافيكردنه وه كان.

به شى چواره م

پي كه اته كانى زانكو

لقى يه كه م

ده ستى نه مينداره كان

ماددهى يازده م:

یهگم: هر زانکۆییک دهستهکی دهبیټ بهناوی (دهستهی ئەمینداران) له (۷-۱۱) ئەندام
پیکدیټ به مهرجیک، بهلای کهم، یهک له سهر سییان هه لگری دکتۆرا بن، و دوو له
سهر سییهکی تر خاوهن شارهزایی بن. و ماوهی ئەندامیټی چوار سألوه دهسته به
بهرزترین دهسهلاتی بهرپرس له دانانی سیاسهتی گشتی زانکۆ هه ژمار دهکریت و
دهسته بهم شیوهیهی خوارهوه پیکدههیټ:

۱- سی ئەندام له خاوهن دار یان پشکارهکان ئەندام.

۲- سهروکی زانکۆ ئەندام.

۳- ئەندامهکانی تر له کهسانی ناخاوهن یان ناپشکارو ئەوانهیی له زانکۆ کارناکهن کهوا خاوهن
تهنسییان دهکات.

دووهم: سهروکی دهسته له نیوان ئەندامهکانی هه لدهبیټدریت.

سییهم: ناکریت ههردوو ئەندامیټی دهستهی ئەمیندارهکان و ئەندامیټی ئەنجومهنی زانکۆ
کۆبکرینهوه جگه له سهروکی زانکۆ که ئەندامه له دهسته.

ماددهی دوازههم:

دهستهی ئەمیندارهکان ئەم ئهرکانهیی خوارهوه پیاده دهکات:

یهگم: دانانی سیاسهتی گشتی زانکۆ له بهر روشنایی سیاسهتی خویندنی بالآ له هه ریئما.

دووهم: ووردبینی کردن و بریاردانی راسپاردهو بریارهکانی ئەنجومهنی زانکۆ.

سییهم: دامهزراندنی سهروکی زانکۆ یان راگری کۆلیژ به پیی حوکمهکانی ئەم یاسایه.

چوارهم: به ریوهبردنی سامانهکانی زانکۆ و به رههینانی و رهفتاری پیکردنی به گویرهی ئامانجه
زانستیهکانی زانکۆ.

پینجهم: په سه ندردنی پلانی دابینکردنی پیداو یستیهکانی خویندن.

شه شه: پینشیا زکردنی کرپی خویندن و خستنه به ردهمی وهزارهت به مه بهستی بریاردانی.

حهوتهم: رهزامه ندی دهر برین له درپژکردنه وهی ماوهی خزمهتی سهروکی زانکۆ یان
کاندیدکردنی که سیکی تری له شوینی یان لیبوردنی له کاره کهی.

هه شهتم: دامهزراندنی یاری دهده رهکانی سهروکی زانکۆ و راگری کۆلیژ هکان و سهروکی به شه
زانستیهکان.

نۆیههم: راسپارده کردنی هینانه ئارای کۆلیژو بهشی زانستی و لیكدان یان هه لوه شانده وهیان
به پیی ستانده رهکانی کوالیتی و دنئیایی جووری له وهزارهت.

دهیههم: په سه ندردنی بودجهی سالانه و ژمی ره کۆتاییهکان.

يازدهم: وەرگرتنى بەخشىن و بەخشش و باربوو بە رەزامەندى وەزارەت ئەگەر لە ناوودەى
هەريەم بىت، و پاش وەرگرتنى رەزامەندى ئەنجومەنى وەزيران ئەگەر لە دەروودەى
هەريەم بىت.

دوازدهم: ديارىکردنى سلم پايەى موحەى گشت کارمەندان بە ئەندامانى دەستەى
وانەگوتنەووشەو.

سيزدهم: سەيرکردنى پلانى سالانەى پيشکەشکراو لە لايەن سەرۆكى زانکۆو دەربارەى پرۆژە
پەرەپيدانیهکان.

لقى دووهم ئەنجومەنى زانکۆ

ماددەى سيزدهم:

ئەنجومەنى زانکۆ بەرزترين دەستەى زانستى و کارگيريه لە زانکۆدا، و لەمانەى خوارووه
پيکديت:

پهگهه: سەرۆكى زانکۆ

ئەندام.

دووهم: ياريدەدەرانى سەرۆكى زانکۆ

ئەندام.

سپيهه: راگرى کۆليژەکان يان سەرۆكى بەشەکان لە حالەتى نەبوونى راگرى کۆليژ
ئەندام.

چوارهم: نوينهريكى هەلبژيردراوى دەستەى وانەگوتنەووه

ئەندام.

پينجهه: نوينهريكى هەلبژيردراوى قوتابيان كه لەوہى تايبەتە بە کاروبارى قوتابيان ئامادەى
کۆبوونەوہکانى ئەنجومەن دەبيت.

ماددەى چواردهم:

پهگهه: ئەنجومەنى زانکۆ ئەم ئەرکانەى خوارووه پياده دەکات:

۱- برياردرانى مەرجهکانى وەرگرتن بەپيى ستاندرەکانى وەزارەت.

۲- پيشنيازکردنى پلانى وەرگرتنى سالانەى قوتابيان.

۳- برياردانى پرۆگرامەکانى خويندن و بەرزکردنەوہى بۆ وەزارەت.

- ۴- پېشنياز كړدنى كړيى خویندن و بهرز كړدنه وهى بۇ ئه نجومه نى ئه مینداران.
- ۵- كاندید كړدنى یاریده دهرانى سه روکی زانكو و راگرى كۆلیژه كان.
- ۶- پېشنياز كړدنى دامه زراندى سه روکی به شه زانستى و یاریده دهرى راگرو لیبورديان.
- ۷- راسپاردن به دريژ كړدنه وهى ماوهى خزمه تكدردنى راگرى كۆلیژه كان.
- ۸- به خشینی پروانامه ی زانستى به دهرچووان و په سه نند كړدنى له لایه ن وهزاره ته وه.
- ۹- برپاردانى بهرز كړدنه وهى زانستى ئه ندامانى دهسته ی وانه گوتنه وه به پيى رینمايیه رچاوكراوه كان.
- ۱۰- پېشنياز كړدنى كړدنه وهى كۆلیژ یان به شى زانستى و لیكدان یان هه لوه شان دنه وهى بۇ دهسته ی ئه مینداران.
- ۱۱- ئاماده كړدنى بودجه ی سالانه و ژمیره كۆتايیه كان.
- ۱۲- برپاردانى میلاكى كۆلیژ یان به شه زانستیه كان.
- ۱۳- گریبه ستركردن له گه ل ئه ندامانى دهسته ی وانه گوتنه وه له كه سانى عیراقى یان بیانى به پيى ئه و ستانده رانه ی كه وا زانكو فه رمیه كان په پیره وى ده كه ن (جگه له دیاری كړدنى كړى).
- ۱۴- راسپاردن به دامه زراندى ئه ندامانى دهسته ی وانه گوتنه وه و كارمه نده كانى تری زانكو و دیاری كړدنى كړى و پاداشت و رازیبون له سه ر ده ستله كار كیشانه وه یان و كۆتایى پیه یانى خزمه ته كانیان.
- ۱۵- به ستنى ریکه و تنامه له گه ل ئه و زانكو و كۆلیژو دامه زراوه زانستیانه ی گرنكى دده ن به توپژینه وهى زانستى له ناوه وه و دهره وهى هه ریما.
- ۱۶- راگرتنى خویندن به شیویه كه ی ته وا و یان به شه كیى له كاتى پیویست بۇ ماوه یه ك كه له یه ك هه فته تپه پر نه كات به مه رجیك ده ماو ده م ئاگادارى وهزاره ت بكریته وه له گه ل پروونكردنه وهى هۇ و پاساوه كان.
- ۱۷- دانانى میكانیزمى پیاده كړدنى سیسته مى دلنیایى جوړى و تهندروستى و پېشخستنى ئه كادیمی به رده وام.

دووه م: ئه نجومه نى زانكو بۇى هه یه هه ندیك له ده سه لاته كانى به سه روکی زانكو بسپیریت.

مادده ی پانزده م:

یه كه م: ئه مانه ی خواره وه مه رجن بۇ سه روکی زانكو:

۱- پېۋىستە ھەلگىرى بېرونامەى دىكتورا يان ئەو بېرونامەى ھاوتايە بۇى و پلەى پىرۇفېسۇر يان پىرۇفېسۇرى يارىدەدەر بېت.

۲- ناسراو بېت بە كارامەىى زانستى و كارگىرى.

۳- پېۋىستە بە تاوانىك يان كەتنىكى ئابروپېر ھوكم نەدرا بېت.

۴- پېۋىستە بەتەواوى خۇى بۇ كارەكەى تەرخان كىردبېت و ھىچ كارىكى تر نەكات.

۵- پېۋىستە بوارى پىسپۇرىيەكەى پەيوەندى ھەبېت بە يەككە لە پىسپۇرىيەكانى بەش يان لىقە زانستىەكانى زانكۇ يان كۆلىژ.

دووم: سەرۇكى زانكۇ ئەم ئەركانە لە ئەستۇ دەگرېت:

۱- سەرۇكايەتى كىردنى ئەنجومەنى زانكۇ داواكىردنى بۇ كۆبوونەوەى ئاسايى و نائاسايى و جىبەجىكىردنى بىرپارەكانى و نوپنەرايەتى كىردنى زانكۇ لەبەردەم لايەنە فەرمى و نافەرمىەكان و بۇى ھەيە كەسكە راسپىرېت كەوا لەبەردەم ئەم لايەنانە نوپنەرايەتى زانكۇ بىكات.

۲- بەرپۆبەردنى كاروبارە زانستى و كارگىرى و دارايىەكانى زانكۇ بەپىى ھوكمەكانى ياساو پىرەوو رېنمايىەكان.

۳- واژووكردى ئەو گرېبەست و رېككەوتننامانەى ئەنجومەنى زانكۇ پەسەندىان دەكات.

۴- پەسەندىكردنى بىرپارەكانى لىژنەكانى تايبەت بە سىرپنەوەو نىرخاندىن و بەكىردان.

۵- كاندىدكردى راگرو سەرۇكى بەش و لىقە زانستىەكان.

۶- ناردنى كارمەندانى زانكۇ بۇ ناوەو دەروەى ھەرىم.

۷- راسپاردن بە بەدىارى بەخشىنى سامانە گوازراوەكان بە زانكۇ كۆلىژو دامەزراوە زانستى و پەروەردەيىەكان.

سىيەم: سەرۇكى زانكۇ بۇى ھەيە ھەندىك لە دەسەلاتەكانى بە يارىدەدەرەكانى و راگرو سەرۇكى بەشەكان بىسپىرېت.

لىقى سىيەم

ئەنجومەنى كۆلىژ

ماددەى شازدەم:

يەكەم: لە كۆلىژ ئەنجومەنىك لەمانەى خواروۋە پىكدەھىنرېت:

سەرۇك.

۱- راگرى كۆلىژ

ئەندام.

۲- سەرۇكى بەشە زانستىەكان

۳- یاریدهدەری راگر

ئەندام.

۴- نوینەریکی ھەلبژێردراوی دەستەى وانەگوتنەو

ئەندام.

۵- نوینەریکی ھەلبژێردراوی قوتابینا (تەنھا لە پەرسەکانی قوتابیان ئامادە دەبێت) ئەندام.

دووەم: ئەنجومەنى كۆلیژ لە مانگیكدا دووجار كۆدەبیتەووە سەرۆكەكەى بۆى ھەيە لە كاتى پێویست داوايان بكات بۆ كۆبوونەوھەيەكى ئاناسایى، وە ژمارەى ياسایى ئەنجومەن بە ئامادەبوونی زۆرینەى ئەندامانى دیتەكایەووەو بریارو راسپاردەو پێشنیارەكان بە زۆرینەى ژمارە ئامادەبووان وەردەگیرین و لە كاتى یەكسان بوونی دەنگەكان ئەو لایەنە پێشەخریت كەوا سەرۆك دەنگى لەگەڵداوە.

سێیەم: ئەنجومەنى كۆلیژ كۆنووسى كۆبوونەوھەكانى لە ماوەى ھەفتەيەك لە رێكەوتى بەستنى بۆ سەرۆكى زانكۆ بە مەبەستى تێپروانىنى، بەرزەكاتەو، و بریارو راسپاردەو پێشنیارەكانى ئەنجومەنى كۆلیژ لە ھالەتى نەبوونی ناپەزایى لەسەريان لە ماوەى دوو ھەفتە لە رێكەوتى تۆمارکردنى لە تۆمارى ھاتووەكانى (واردە) نووسینگەى سەرۆكى زانكۆ، ئەوا بە بریارەراوى ھەژمار دەكرین.

ماددەى ھەفدەم:

ئەنجومەنى كۆلیژ ئەم ئەركانەى خوارەو لە ئەستۆ دەگریت:

یەكەم: پێشنیارکردنى پلانى وەرگرتنى سالانە، و مەرجەكانى وەرگرتن بەگوێرەى بەشە زانستىھەكان و بەدواداچوونى جیبەجیبەکردنىان لە دواى بریاردانىان.

دووەم: پێشنیارکردنى ھینانەكایەى بەشى زانستى و لێكدان یان ھەلۆھشانەوھیان.

سێیەم: راسپاردن پلانى بەشەكان یان لقە زانستىھەكان دەربارەى داواکردنى پروفیسۆرە میوانەكان.

چوارەم: پێشنیارکردنى پلانى تايبەت بە تویژینەوھى زانستى و دانان و وەرگیران و بلاوکردنەووەو دابینکردنى پێداویستىھەكانى خویندن.

پێنجەم: پێشنیارکردنى پلانى خویندننى بالاو پرۆگرامەكانى خویندن.

شەشەم: ئامادەکردنى میلاكاتى كۆلیژ.

حهوتەم: سەپاندنى سزا بەرزەفتكارىيەكان بەسەر قوتابيان بەپىي رىنمايىە پەيرەوكر اوەكانى زانكۆ.

هەشتەم: پىشنياركردى پلانى پەيوەنديە رۆشنىرى و زانستىەكان لەگەل ھاوشىوەكانى.

نۆيەم: راسپاردن بە بەخشىنى بروانامەى زانستى بە دەرچووان.

دەيەم: بەرزكردنهووى راسپاردن بە بەرزكردنهووى پلەى زانستى ئەندامانى دەستەى

وانەگوتنەووە بۆ سەرۆكايەتى زانكۆ بەگوپىرى رىنمايى بەرزكردنهووە زانستىە

متمانەپىكر اوەكان.

ياز دەم: ئەنجومەنى كۆليژ بۆى هەيە هەنديك دەسلەتەكانى بە راگر بسپىرئىت.

ماددەى هەژ دەم:

يەكەم: مەرجه كەوا رگرى كۆليژ:

۱- هەلگرى بروانامەى دكتورا بىت و بەلای كەم پلەى پرؤفيسورى ياريدەدەر بىت.

۲- ناسراو بىت بە مەنديى زانستى و كارامەيى كارگىرى.

۳- پسپۆر بىت لە يەكيك لە پسپۆرپەكانى بەش يان لقە زانستىەكانى زانكۆ يان كۆليژ.

۴- پىويستە بە تاوانىك يان كەتنىكى ئابروپر حوكم نەدرا بىت.

دوو دەم: راگرى كۆليژ ئەم ئەركانەى خوارەووە پيادە دەكات

۱- كانديدكردى ياريدەدەرەكەى و سەرۆكى بەش و لقە زانستىەكانى كۆليژ لە نيوان

ئەندامانى دەستەى وانەگوتنەووە كە لەسەر ميلاكى هەميشەيى دامەزراون.

۲- بەدواداچوونى بزاقى خویندن لە كۆليژ بۆ دەستەبەركردى ئامانجەكانى و كاركردى لەسەر

مەنديكردى بەردەوامى حالەتى زانستى و هزرى و پەرودەديى.

۳- پەسەندكردى راسپاردەكانى ئەنجومەنى بەش يان لقە زانستىەكان.

۴- رەزامەندى دەربرپن لە سەر دابەشكردى وانەكانى خویندن و يەكە وەرزيەكانى بەسەر

ئەندامانى دەستەى وانەگوتنەووە وانەبيژەكان.

۵- دابىنكردى پىداويستىەكانى خویندن وەك ئامپىرى تاقىەگەيى و زانستى و پەرتوكى

خویندن وەى تر.

۶- پەسەندكردى راسپاردەكانى ليژنە پىكها توووەكانى كۆليژ.

۷- خەرچكردى پاداشت.

۸- ايضاد كرىنى كارمەندانى كۆليژ بۆ ناووەوى هەريم و راسپاردن بە ايضاد كرىن يان بۆ

دەرەوى هەريم.

سىيەم: راگرى كۆلىژ بۇى ھەيە ھەندىك لى دەسلەتەكانى بە يارىدەدەرەكەى يان سەرۆكى بەش يان لىقەكان بسپىرئىت.

چوارەم: سەرۆكى بەش لەو زانكۆيانەى كە تەنھا لە بەش پىكدىن، دەسلەتەكانى راگر پىيادە دەكات.

لقى چوار

ئەنجومەنى بەش يان لىق

ماددەى نۆزدەم:

يەكەم: كۆلىژ لە چەند بەشىك يان لىقىكى زانستى پىكدىت و دەكرىت يەكەى توپزىنەوہى زانستى و يەكەى كارگىرىش لەخۇ بگرىت.

دووم:

۱- بەش يان لىق زانستى برىتتە لە يەكەى زانستى بنەرەتى لە خویندىنى زانكۆيى تايبەتدا كەوا ئەنجومەنى بەش يان لىق و سەرۆكەكەى بەرپوہى دەبەن و ژمارەيك مامۇستا لەخۇ دەگرىت كە نابىت لە ھەوت مامۇستا كەمترىن بەمەرچىك، بەلاى كەم، چوارىان ھەلگىرى بىروانامەى دىكتۇرابىن.

۲- سەرۆكى بەش و سەرۆكى لىق بە بىرپارىك لە لايەن سەرۆكى زانكۆو بە كانىدىكردىنى لە لايەن راگرى كۆلىژوہ، دادەمەزرىت، بە مەرچىك پلەى زانستى لە (مامۇستا) كەمتر نەبىت و ئەركەكانى لە پىرپوہى ناوخۇ دىارى دەكرىت.

سىيەم: ئەندامى دەستەى وانەگوتنەوہ لە زانكۆ حكومىيەكان، پاش تەواوكردىنى رادەى ياساىى لە زانكۆكەبىداو بە رەزامەندى سەرۆكايەتى بەش و راگرىيەتى كۆلىژ، بۇى ھەيە بە سىفەتى وانەبىژى دەرەكى وانەبلىتەوہ.

چوارەم: دەكرىت خزمەتى ئەو مامۇستا حكومىيانەى پسپۇرپەكانىان دەگمەن نىە، پاش رەزامەندى زانكۆو وەزارەت بۇ ماوہبەكى دىارىكراو، وەك مىلاك بۇ ئەم زانكۆيانە بخوازرىن، و زانكۆ تايبەتەكەش ئەو موچەو تەرخانكراوہكانى لە ياساو پىرپوہو رىنمايىەكان دەقىيان لەسەر كراوہ لە ئەستۇ دەگرىت و ماوہى خزمەتىان لەم زانكۆيانەدا بۇ مەبەستى سەرمووجە و بەرزكردنەوہى زانستى، بۇيان ھەژمار دەكرىت.

پىنچەم: ئەنجومەنى بەش يان لىق زانستى ئەم ئەركانەى خواروہ لە ئەستۇ دەگرىت:

- ۱- راسپاردنى ئەندامانى دەستەى وانەگوتنەوۋە وانەبېژ و ھونەرى و داۋەتكردىنى پروفىسورى زائر بەو ئاستەى كەوا بەش پېويستى پېيانە.
 - ۲- بېياردانى پروفېزى ئەو توپژىنەوۋە زانستىانەى كەوا لە لايەن ئەندامانى بەش يان لق پېشكەشكراون.
 - ۳- راسپاردن بە دەستگرتنى دانان و ۋەرگېران و بلاۋكردنەوۋە توپژىنەوۋەى زانستى و گرېنگىدان بە توپژىنەوۋەى قوتابيان و دابىنكردىنى پېداۋىستىەكانى جېبەجېكردىيان.
 - ۴- جېبەجېكردىنى بېيارەكانى ئەنجومەنى زانكو يان كۆلېژ كە لە لايەن راگرەوۋە بۆى رەوانەكرەوۋە.
 - ۵- پېكھېنانى لېژنەى زانستى و پەرۋەردەبى بەپېى پېداۋىستى بەش.
 - ۶- بەدواداچوونى پېشكەوتنە زانستى و تەكنىكىەكان و ئاراستەكردىنى ئەندامانى دەستەى وانەگوتنەوۋە بۆ نوپكردن و پېشخستنى پروگرامەكانى خويىندن.
 - ۷- سالانە ھەلسەنگاندنى بارى زانستى بەش و كاركردن بۆ بەھىزكردىنى. ترصين
 - ۸- پېشنياركردىنى پلانىك بۆ لېھاتووكردن و پېشخستنى مىلاكاتە زانستى و كارگېرىەكان.
- شەشەم: ئەنجومەنى بەش يان لق بۆى ھەيە ھەندىك دەسلەتەكانى خۆى بە سەرۋكەكەى راسپېرېت.

لقى پېنچەم

دەستەى وانەگوتنەوۋە

ماددەى بېستەم:

يەكەم: دەستەى وانەگوتنەوۋە لەمانەى خوارەوۋە پېكدېت:

- ۱- پروفىسور.
 - ۲- پروفىسورى يارىدەدەر.
 - ۳- مامۇستا.
 - ۴- مامۇستاي يارىدەدەر.
- دوۋەم: ئەوانەى لە بەندى (يەكەم) ئەم ماددەيە باسكرون، بەپېى رېنمايى كە ئەنجومەنى زانكو دەرىدەكات دادەمەزرىن و پلەى زانستيان بەرزدەكرېنەوۋە وترفىع دەكرېن لەگەل رەچاكردىنى ئەمانەى خوارەوۋە:
- ۱- ھاتنەدى مەرجهكانى ئەندامى دەستەى وانەگوتنەوۋە لە زانكو حكومىيەكان لەو كەسەى لەم پۇستانە دادەمەزرىت.

- ۲- متمانه پیکردنی ریساکانی بهرزکردنه وهی زانستی کارپیکراو له لایهن زانکو حکومیه کانه وه.
- ۳- متمانه پیکردنی پهیکه ری کاری ئه ندامی دهسته ی وانه گوتنه وه که له یاسای خزمه تی زانکو یی بهرکار له هه ریما دهقی له سه ر کراوه.

مادده ی بیست و یه که م:

ماموستاو کارمه ندانی زانکو تایبته تیه کان حوکه مەکانی یاسای خانه نشین و بیمه ی کۆمه لایه تی بهرکار له هه ریما به سه ریان پیاده ده کړیت.

به شی پینجه م

کاروباره داراییه کان

مادده ی بیست و دووه م:

یه که م: دارایی زانکو یان کۆلیژ پیکدی ت له:

- ۱- به شداریکردنی لایه نی دامه زرینه ری.
 - ۲- کرپی خویندن.
 - ۳- به خشش و به خشین و باربوو وه سیه ت پیکراوو وه قفکراوه کان.
 - ۴- داهاتی چالاکیه توپژینه وه یی و راویژکاری و راهینانه کی و هی تر.
- دووه م:** زانکو بو ی هه یه سامانه گوپزه رو ناگوپزه ره گانی به وه ی له گه ل ئامانجه زانستی و پهروه ده ییه گانی ده گونجیت، وه بهر به ییت.

سییه م: زانکو تایبته تیه کان ریژه یه ته ره خان ده که ن که نابیت له ۲۰٪ پوختی قازانجه کیان که متر بیت به مه به سه تی دابینکردنی خه رجیه گانی فراوانکردن و پیشخسته نی چالاک ی زانکو، وه ک توپژینه وه ی زانستی و بلا و کردنه وه، و راهینان، و گوئگره ی زانستی، و ناردرنه ده ره وه بو مه به سه تی زانستی ایفاد یان هه ر بواریکی تر.

مادده ی بیست و سییه م:

یه که م: ئه و لیبوردنه باجکارانه ی له یاسای وه به ره یینانی بهرکار له هه ریما ده قیان له سه ر کراوه به سه ر زانکو تایبته تیه کان پیاده ده کړیت.

دووه م: ئه و ریژه ۲۰٪ ی که وا له برکه (سییه م) ی مادده (۲۲) ی ئه م یاسایه ده قی له سه ر کراوه که بو پیشخسته نی زانکو ته ره خان کراوه، له باج ده بوردریت.

مادده ی بیست و چواره م:

ژمیره گانی زانکو، به پیی یاسا ره چاو کراوه کان، ملکه چی ووردبینی دارایی ده بیت.

به شی شه شه م

حوكمه گشتیهكان

ماددهی بیست و پینجهم:

ئەو پروانامانەى زانکۆ دەیبەخشییت بە یەكسان هەژمار دەکرین لەگەڵ ئەو پروانامانەى زانکۆو کۆلیژە حکومیە هاوشیۆهکانی دەیانبەخشن بە مەرجیك وەزارەت پەسەندی بکات.

ماددهی بیست و شەشەم:

یەگەم: لە حالەتی پەككەوتنی لایەنی دامەزرینەر لە دابینکردنی پێداویستیە پێویستە دیاریکراوەكان لەم یاسایەدا، ئەوا ئەنجومەنی وەزارەت، لە دواى پێبەخشینی ماوهیهك كه له سێ مانگ كەمتر نەبێت، مافی هەیه زانکۆ لە لایەنی دامەزرینەر جیابکاتەووە ئەنجومەنی زانکۆ یان ئەنجومەنی کۆلیژ بە سەرپەرشتی وەزارەت، تا دۆزینەووی جیگرەووهیهك بۆ ئەم لایەنە، که بە رینمایى دیاری دەکریت، بەرپۆهبردنی کاروبارەکانی لە ئەستۆ دەگرن.

دووهم: وەزیر بۆی هەیه راسپاردە بۆ سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران بەرزبکاتەو بە هەلۆهشانندنەووی مۆلەتی زانکۆ یان یەکیك له بەشەکانی لە دواى ئاگادارکردنەووی لە کاتی سەلماندنی سەرپێچیکردنی بۆ مەرجە پێویستەکان، وە لە حالەتی رەزامەندی دەربەرین لە سەر هەلۆهشانندنەووە ئەوا وەزارەت بەپێی پێرەوی ناوہخۆی تاوہکو دەرچوونی دوايين پۆله قوتابیهکانی، بەرپۆهبردنی لە ئەستۆ دەگریت، وە پێویستە لە سەر وەزارەت قوتابیهکانی بۆ زانکۆ تايبەتە هاوشیۆهکانی بگوازیتەووە سامانە گوێزەر و ناگوێزەرەکانی لە دواى بەجیگەیانندی پابەندیەکان و قەرزەکانی بەگوێرەى یاسا رەچاوکراوەکان، پاکۆ دەکریت.

ماددهی بیست و حەوتەم:

وەزارەت تايبەتمەند دەبێت بە تێروانینی ئەو سکالایانەى لە سەر زانکۆ تايبەتەکان بەرز دەکرینەووە لە گشت ئەو شتانەى پەيوەستن بە وەرگرتن و تاقیکردنەووە یان ئەو سزا بەرزەفتانەى بەسەر قوتابیان دەسەپینرین یان تەرقین قەید کردنیان یان ناپەرەزایی دەربەرین دەبارەى بەخشینی نازناو و پروانامە زانستیەکان.

ماددهی بیست و هەشتەم:

تەنھا وەزارەت تايىبەتمەند دەبىت بە بەخشىنى مۇلەتى كىرەنەۋەى ھەر زانكۆ يان لق يان نووسىنگەيەكىان لە ھەرئىمداۋ بەپىچەۋانەى ئەمەش وەزارەت رىكارى ياساى دەربارەيان دەگرىتەبەر.

ماددەى بىست و نۆيەم:

يەكەم: زانكۆ تايىبەتى و حكومىيەكان بۆيان ھەيە لە بوارى ئەنجامدانى تاقىكىرەنەۋە زانستى و پراكتىزەكىرەنەيان و راھىنەنى قوتابىيان و گورپىنەۋەى شارەزايىيەكان، لە نىۋاياندا ھارىكارى يەكترى بىكەن.

دوۋەم: زانكۆ تايىبەتەكان بۆيان ھەيە لە ئەنجامدانى تاقىكىرەنەۋەى زانستى و پراكتىزەكانى و راھىنەنى قوتابىيان پىشت بىستىت بە لايەنە تايىبەتمەندەكانى فەرمانگەكانى ھەرئىم و كەرتى تايىبەت لە دواى ۋەرگرتنى رەزامەندى وەزارەت.

ماددەى سىيەم:

يەكەم: ئەنجومەنى وەزىران بۆى ھەيە پىرەۋى پىۋىست بۆ ئاسان جىبەجىكىردنى حوكمەكانى ئەم ياسايە دەرىكات.

دوۋەم: وەزىر بۆى ھەيە رىنماى پىۋىست بۆ ئاسان جىبەجىكىردنى حوكمەكانى ئەم ياسايە دەرىكات.

ماددەى سى و يەكەم:

پىۋىستە لە سەر ئەنجومەنى وەزىران و لايەنە پەيۋەندارەكان حوكمەكانى ئەم ياسايە جىبەجى بىكەن.

ماددەى سى و دوۋەم:

پىۋىستە لە سەر زانكۆ تايىبەتىيە ئىستاكانى ھەرئىم بارودۇخەكانىيان بەپىي حوكمەكانى ئەم ياسايە پىش سالى خويىندنى (۲۰۱۳-۲۰۱۴) بگونجىنن.

ماددەى سى و سىيەم:

دەربارەى ھەر حالەتتىك كەۋا لەم ياسايەدا دەقى لە سەر نەھاتىت ئەۋا ياساۋ پىرەۋو رىنمايىيە كارپىكراۋەكانى وەزارەتى خويىندنى بالاۋ تويژىنەۋەى زانستى، بەجورىك لەگەل حوكمەكانى ئەم ياسايە ناكۆك نەبن، پىادە دەكرىن.

ماددهی سی و چوارهم:

ئەم یاسایە لە رێکەوتی بلاوکردنەوهی لە رۆژنامەیی فەرمانی (وەفایعی کوردستان) دا جێبەجێ دەکریت.

د. ارسلان بايز اسماعيل

سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان - عێراق

هۆیه پێویستکارەکانی دەرچوواندنی ئەم یاسایە

لەپێناو بەرزکردنەوهی توانا زانستیهکان و گەشەپێدانی مرویی و بەدەستەهێنانی پەسپۆری لەبوارە جیاجیاکاندا لەرێگای پەرەپێدانی خزمەتی زانکۆیی لەکەرتی تایبەتدا و پەرەخساندنی دەرفەتی پیشەپێدانی لەنیوان ناوەندە حکومییەکان و تایبەتییه ئەکادیمییهکان و هاندانی گواستەوهی تەکنەلۆجیا و شارەزایی نوێی جیهانی بۆ هەریمی کوردستان و رێکخستنی یاسایانەیی کاروباری زانکۆ تایبەتیەکان ئەم یاسایە دەرچوویندرا.

تێبینی: ئەم یاسایە بەبریارێ ژمارە (٣) سالی ٢٠١٣ لەلایەن سەرۆکی هەریمی کوردستانەوه دەرچووینرا.